

**TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HOÁ HÀ NỘI
KHOA THƯ VIỆN - THÔNG TIN**

**NGUỒN LỰC THÔNG TIN SỐ
TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HOÁ HÀ NỘI**

KHOÁ LUẬN TỐT NGHIỆP

GIẢNG VIÊN HƯỚNG DẪN : TH.S. NGUYỄN VĂN THIÊN

SINH VIÊN THỰC HIỆN : KIỀU THANH THẢO

LỚP : TV 42A

HÀ NỘI - 2014

LỜI CẢM ƠN

Trước hết, tác giả xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến ThS. Nguyễn Văn Thiên- Phó Trưởng khoa phụ trách Khoa Thư viện – Thông tin – người thầy đã hướng dẫn tôi hoàn thành khoá luận.

Tác giả chân thành cảm ơn quý Thầy, Cô giáo Khoa Thư viện – Thông tin trường Đại học Văn hoá Hà Nội đã tận tình truyền đạt kiến thức trong 4 năm học tập. Đó không chỉ là nền tảng trong quá trình nghiên cứu khoá luận của tôi mà còn là hành trang quan trọng khi bước vào cuộc sống.

Tôi xin gửi lời cảm ơn tới trường Đại học Văn hoá Hà Nội và các phòng ban đã tạo điều kiện thuận lợi cho tôi trong quá trình khảo sát, nghiên cứu, thu thập số liệu để hoàn thành khoá luận này.

Hà Nội, tháng 5 năm 2014

Kiều Thanh Thảo

MỤC LỤC

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT.....	3
DANH MỤC BIỂU ĐỒ	4
DANH MỤC SƠ ĐỒ	5
DANH MỤC HÌNH ẢNH	6
MỞ ĐẦU	10
CHƯƠNG 1.....	14
NGUỒN LỰC THÔNG TIN SỐ TRONG HOẠT ĐỘNG THÔNG TIN – THƯ VIỆN CỦA TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI	14
1.1. Nguồn lực thông tin số	14
1.1.1. Khái niệm	14
1.1.2. Những ưu điểm của nguồn lực thông tin số	16
1.2. Khái quát về trường Đại học Văn hoá Hà Nội.....	18
1.2.1. Giới thiệu khái quát.....	18
1.2.2. Đặc điểm người dùng tin.....	20
1.3. Vai trò của nguồn lực thông tin số đối với hoạt động của Trường Đại học Văn hoá Hà Nội.....	23
CHƯƠNG 2.....	25
THỰC TRẠNG NGUỒN LỰC THÔNG TIN SỐ TẠI.....	26
TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HOÁ HÀ NỘI.....	26
2.1. Cơ cấu nguồn lực thông tin số	26
2.1.1. Hình thức.....	26
2.1.2. Nội dung.....	29
2.2. Hoạt động phát triển nguồn lực thông tin số.....	37

2.2.1. Nguồn bổ sung tài liệu số.....	37
2.2.2. Qui trình bổ sung tài liệu số.....	41
2.3. Tổ chức nguồn lực thông tin số.....	45
2.4. Khai thác nguồn lực thông tin số.....	63
2.5. Mức độ đáp ứng nhu cầu thông tin số của người dùng tin trường Đại học Văn hoá Hà Nội.....	67
CHƯƠNG 3.....	70
NHẬN XÉT VÀ ĐỀ XUẤT GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN VÀ NÂNG CAO HIỆU QUẢ KHAI THÁC NGUỒN LỰC THÔNG TIN SỐ TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HOÁ HÀ NỘI.....	70
3.1 Nhận xét.....	70
3.2. Giải pháp.....	80
3.2.1. Quản lý tập trung các tài liệu số.....	80
3.2.2. Tăng cường bổ sung nguồn lực thông tin số.....	83
3.2.2.1. Số hóa.....	83
3.2.2.2 Bổ sung tài liệu số từ các nhà xuất bản.....	86
3.2.3. Nâng cao năng lực tổ chức nguồn lực thông tin số.....	87
3.2.3.1. Đào tạo về biên mục tài liệu số.....	87
3.2.3.2. Đẩy mạnh xây dựng CSDL.....	89
3.2.4. Mở rộng hợp tác trao đổi, chia sẻ nguồn lực thông tin số.....	90
3.2.4.1. Trong nước.....	91
3.2.4.2. Quốc tế.....	91
3.2.5. Nâng cao hiệu quả khai thác nguồn lực thông tin số.....	92
3.2.5.1. Đào tạo người dùng tin.....	92
KẾT LUẬN.....	95

TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	96
PHỤ LỤC.....	99

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Ngày nay, với sự phát triển như vũ bão của khoa học kỹ thuật đã khiến cho cuộc sống của con người thay đổi một cách nhanh chóng và đạt được những bước tiến kỳ diệu. Những thành tựu của cuộc cách mạng khoa học và công nghệ hiện đại trong công nghệ thông tin và truyền thông, cùng với sự bùng nổ thông tin, sự xuất hiện của máy tính cá nhân và Internet,... đã làm thay đổi mọi lĩnh vực của xã hội, trong đó có hoạt động Thông tin – Thư viện (TT – TV). Trong lĩnh vực thông tin, chúng ta đang chứng kiến sự gia tăng số lượng tài liệu ngày càng mạnh mẽ. Bên cạnh đó, sự bùng nổ về công nghệ đã kéo theo sự xuất hiện của nhiều loại hình tài liệu mới đó là các vật mang tin điện tử như các CD-ROM, các nguồn thông tin trên mạng, các sách báo điện tử, các thông tin đa phương tiện,... hay còn được gọi chung là tài liệu số.

Với nhiều ưu điểm nổi trội như: thông tin được lưu giữ dưới nhiều dạng khác nhau; thông tin có thể được truy cập từ xa, theo nhiều dấu hiệu và được nhiều người truy cập cùng một thời điểm... việc sử dụng tài liệu số trở nên phổ biến. Thực tế, trong mỗi thư viện hay cơ quan thông tin, tài liệu số đang ngày càng chiếm ưu thế trong cơ cấu nguồn lực thông tin.

Trường Đại học Văn hoá Hà Nội (ĐHVH HN) là một trong những trường Đại học lớn nhất của Bộ Văn hoá – Thể thao và Du lịch. Trải qua 55 năm hình thành và phát triển, trường đã đào tạo được hàng chục nghìn cán bộ văn hoá hiện đang công tác trên khắp mọi miền đất nước. Đây cũng là một trong những cơ sở đào tạo ngành Thư viện - Thông tin uy tín, đào tạo về phương thức xử lý, tổ chức, quản trị, phân phối thông tin.

Với mục tiêu giáo dục: lấy người học làm trung tâm, cùng sự thay đổi của phương thức đào tạo từ niên chế sang tín chỉ; trường ĐHVH HN đang tích cực đổi mới nhiều mặt nhằm nâng cao chất lượng đào tạo. Việc phát triển

và cung cấp học liệu cho sinh viên đã được nhà trường rất quan tâm. Nhà trường sở hữu nguồn lực thông tin số (NLTTTS) rất phong phú bao gồm: luận văn, luận án, khoá luận, bài giảng, bài tạp chí. Tuy nhiên, NLTTTS này chỉ thực sự phát huy hiệu quả khi được tổ chức và khai thác một cách khoa học, hợp lý.

Từ thực tiễn trên tôi chọn: *“Nguồn lực thông tin số tại Trường Đại học Văn hoá Hà Nội”* làm đề tài nghiên cứu của mình, với mục đích đánh giá thực trạng NLTTTS và đề xuất giải pháp phát triển, khai thác hiệu quả NLTTTS tại trường ĐHVH HN.

2. Tình hình nghiên cứu

Nghiên cứu NLTTTS là vấn đề được nhiều cơ quan thông tin, thư viện cũng như các trường đại học quan tâm.

Có một số công trình nghiên cứu về nguồn tài liệu số, hoặc học liệu điện tử trong các trường Đại học như:

Giải pháp xây dựng các nguồn học liệu số phục vụ đào tạo, nghiên cứu của trường Đại học, (2007) của tác giả Hoàng Đức Liên, Nguyễn Hữu Ty; luận văn thạc sĩ của tác giả Hoàng Sơn Công về *Phát triển và quản lý nguồn lực thông tin số tại trung tâm Thông tin – Thư viện trường Đại học Kiến trúc Hà Nội*, 2008; luận văn thạc sĩ của tác giả Vũ Văn Thường: *Nghiên cứu khai thác và phát triển nguồn học liệu số tại trường Đại học Sư phạm Hà Nội trong giai đoạn đổi mới giáo dục*, 2009; luận văn của tác giả Lê Thị Vân Nga: *Phát triển nguồn tài liệu số hoá toàn văn tại Thư viện trường Đại học Hà Nội*, 2009; luận văn của tác giả Lê Đức Thắng: *Phát triển nguồn tài liệu số hoá toàn văn tại Thư viện Quốc gia Việt Nam*, 2010; luận văn của tác giả Hoàng Vũ: *Phát triển nguồn tài liệu số tại Thư viện trường Đại học Ngoại thương Hà Nội*, 2011; luận văn của tác giả Phạm Thị Thu: *Tài liệu số tại Trung tâm Thông tin Thư viện trường Đại học Quốc gia Việt Nam*, 2011.

Ngoài ra, cũng có một số công trình nghiên cứu về hoạt động TT-TV của trường ĐHVH HN, như khoá luận: “*Nhu cầu và kỹ năng khai thác thông tin trên mạng Internet của sinh viên trường Đại học Văn hoá Hà Nội*”, 2012 của tác giả Nguyễn Thị Quê, “*Nhu cầu sử dụng tài liệu chuyên ngành của sinh viên Khoa Thư viện – Thông tin trường Đại học Văn hoá Hà Nội*”, 2012 khoá luận của tác giả Lê Huyền Trang, “*Khai thác nguồn tài liệu nội sinh nhằm phục vụ việc học tập của sinh viên trường Đại học Văn hoá Hà Nội*”, 2012 khoá luận của tác giả Nguyễn Vũ Phương Anh.

Tuy nhiên, chưa có công trình nghiên cứu về NLTTS tại trường ĐHVH HN.

3. Mục đích, nhiệm vụ nghiên cứu

- Mục đích:

+ Mục đích nghiên cứu đề tài là nhằm phát triển và nâng cao hiệu quả khai thác NLTTS tại trường ĐHVH HN.

- Nhiệm vụ:

+ Hệ thống cơ sở lý luận về NLTTS và vai trò của nó đối với trường ĐHVH HN.

+ Khảo sát thực trạng NLTTS tại trường ĐHVH HN.

+ Đề xuất giải pháp phát triển và nâng cao hiệu quả khai thác NLTTS tại trường ĐHVH HN.

4. Đối tượng, phạm vi nghiên cứu

- Đối tượng

+ Nguồn lực thông tin số

- Phạm vi

+ Nghiên cứu trong phạm vi trường ĐHVH HN và trong giai đoạn hiện nay (2014).

+ Khảo sát giới hạn tại Trung tâm TT –TV; Khoa Thư viện – Thông tin; Phòng Đào tạo sau đại học; Phòng Nghiên cứu khoa học và Hợp tác quốc tế.

5. Phương pháp nghiên cứu

Để thực hiện đề tài này tôi đã sử dụng một số phương pháp nghiên cứu cơ bản sau:

- Đọc, phân tích tổng hợp tài liệu.
- Trao đổi, phỏng vấn.
- Điều tra phiếu hỏi.
- Chọn mẫu khảo sát.

5. Cấu trúc đề tài

Chương 1: Nguồn lực thông tin số trong hoạt động của trường Đại học Văn hoá Hà Nội

Chương 2: Thực trạng nguồn lực thông tin số tại trường Đại học Văn hoá Hà Nội

Chương 3: Nhận xét và đề xuất giải pháp phát triển và nâng cao hiệu quả khai thác nguồn lực thông tin số tại trường Đại học Văn hoá Hà Nội

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Đỗ Quang Vinh, (2001), *Thư viện số khái niệm và thách thức*, Thông báo Khoa học trường Đại học Văn hoá Hà Nội, số 6, tr. 95-102.
2. Đỗ Quang Vinh, (2001), *Thư viện số trong ngữ cảnh văn hoá xã hội*, Thông báo Khoa học trường Đại học Văn hoá Hà Nội, số 5, tr. 82-88.
3. Đoàn Phan Tân, (2011), *Thư viện điện tử thư viện của thế kỷ XXI*, Tạp chí Văn hoá Nghệ thuật số 3/2007
4. Hoàng Đức Liên, Nguyễn Hữu Ty, (2007) “*Giải pháp xây dựng các nguồn học liệu số phục vụ đào tạo, nghiên cứu của trường Đại học*.”
5. Hoàng Sơn Công (2008), “*Phát triển và quản lý nguồn lực thông tin số tại trung tâm Thông tin – Thư viện trường Đại học Kiến trúc Hà Nội*”
6. Hoàng Thúy Liễu, (5/2012), *Bản tin Thư viện – Công nghệ thông tin*
7. Hoàng Vũ, (2011), “ *Phát triển nguồn tài liệu số tại Thư viện trường Đại học Ngoại thương Hà Nội*”.
8. Lê Anh Tiến (2010), Luận văn: “*Xây dựng và phát triển nguồn lực thông tin điện tử ở Học viện Hậu Cần*”.
9. Lê Đức Thắng (2010), Luận văn: “*Phát triển nguồn tài liệu số hoá toàn văn tại Thư viện Quốc gia Việt Nam*”.
10. Lê Huyền Trang, (2012) Khoá luận “*Nhu cầu sử dụng tài liệu chuyên ngành của sinh viên Khoa Thư viện – Thông tin trường Đại học Văn hoá Hà Nội*”.
11. Lê Thị Vân Nga, (2009), Luận văn “*Phát triển nguồn tài liệu số hoá toàn văn tại Thư viện trường Đại học Hà Nội*”
12. *Luật Lưu trữ Quốc gia Mỹ*
13. *Luật Lưu trữ Việt Nam*; Mục 1, Điều 13. “*Quản lý tài liệu lưu trữ điện tử*”

14. *Nghị định số 64/2007/NĐ-CP*
15. Nguyễn Hữu Hùng (2005), *Thông tin: Từ lý luận tới thực tiễn*, Nxb. Văn hoá thông tin, Hà Nội.
16. Nguyễn Mai Chi (2011), “Hoàn thiện công tác tổ chức quản lý nguồn tài liệu nội sinh đáp ứng phương thức đào tạo theo tín chỉ tại Trường Đại học Bách khoa Hà Nội”. tr.33-46.
17. Nguyễn Thị Quê , (2012), “*Nhu cầu và kỹ năng khai thác thông tin trên mạng Internet của sinh viên trường Đại học Văn hoá Hà Nội*”.
18. Nguyễn Tiến Đức (2005). “Xây dựng thư viện điện tử và vấn đề số hoá tài liệu ở Việt Nam”, *Tạp chí Thông tin và Tư liệu*, số 2.
19. Nguyễn Vũ Phương Anh, (2012), “*Khai thác nguồn tài liệu nội sinh nhằm phục vụ việc học tập của sinh viên trường Đại học Văn hoá Hà Nội*”.
20. Nguyễn Thị Minh Ngọc, “Phát triển tài liệu nội sinh tại trường Đại học Sư phạm Hà Nội”
21. Phạm Thị Thu (2011), “*Tài liệu số tại Trung tâm Thông tin Thư viện trường Đại học Quốc gia Việt Nam*”.
22. Tạ Bá Hùng (2000). “*Phát triển nội dung số ở Việt Nam: Những nguyên tắc chỉ đạo*”, *Tạp chí Thông tin và Tư liệu*, số 1, tr. 2 – 6.
23. *Tiêu chuẩn GOST R 51141-98 của Nga*
24. Vũ Dương Thuý Ngà, *Khoa Thư viện – Thông tin trường Đại học Văn hoá Hà Nội nửa thế kỷ xây dựng và phát triển*
25. Vũ Văn Thường (2009), “*Nghiên cứu khai thác và phát triển nguồn học liệu số tại trường Đại học Sư phạm Hà Nội trong giai đoạn đổi mới giáo dục*”.
26. *Về công tác thư viện: Các văn bản pháp quy hiện hành về thư viện*, (2008) Vụ Thư viện, Hà Nội.

Thông tin khảo sát và tham khảo trên mạng

<http://www.lrc-hueuni.edu.vn/bantin06/cntt/cntt.html>

<http://117.6.10.236:8080/>

<http://huc.edu.vn/chi-tiet-trang-html/1/gioi-thieu-truong-dai-hoc-van-hoa-ha-noi.html>